

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS
2007 m. rugpjūčio 3 d.

Eina nuo 1988 m.

Nr. 29 (763)

spalio 28 d.

Kasmet, kai į Ariogalą iš visos Lietuvos suguža buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės kovų dalyviai ir svečiai, tradicinis saskrydis prasideda tik jiebus Laisvės aukurą. Deglą, uždegta Vytauto Didžiojo karo muziejaus sode lyje nuo Nežinomo kareivio kapo aukuro, atneša Kauno jungtinio sveikatos klubo nariai. Jie – sveikuoliai, kurių gretose ir buvę tremtiniai bei politiniai kaliniai, jų vaikai ir vaikaičiai, šeimos nariai. Klubo tarybos pirmininkas Petras Sventickas, 1951 m. tremtinys, Jonas Sakelis, 1941 m. tremtinys, višu LPKTS Kauno filialo renginių organizatorius ir siela. Rita Kalvaitienė, gimusi tremtyje, Alvydas Semaška, Sigitas Giniūnas, Martina Bikuličienė – Lietuvos partizanų vaikai. Pastaroji – ne klubo narė, tik prijaučianti sveikuoliams ir propaguojanti sveiką gyvenseną. Siemet į Dubysos slénį Laisvės ugnį sveikuoliai įneš jau dešimtą kartą. Klubo tary-

2006-ųjų rugpjūčio 5 d. Laisvės ugnis iš Kauno keliauja į Ariogalą

bos pirmininkas P. Sventickas sakė, kad šis bégimas Kauno sveikuoliams – pats svarbiausias, turintis gilią prasmę: "Dubysos slénijo kasmet susirenka lietuvių tau tos žiedas – žmonės, išgyvenę netektis ir skausmą, bet visa-

da tikėjė Lietuvos laisve ir šviesesne jos ateitim. Mūsų atnešta ugnis nušviečia ne tik Dubysos slénį, bet jiebieja vilčių ir likimo brolių širdyse. Todėl šis bégimas mums labai prasmingas." Dažnai pakeliui į Ariogalą Kauno bégikai su-

Kauno jungtinio sveikatos klubo nariai, nešini fakelą, žengia į Dubysos slénį Nuotr. iš J. Sakelio asmeninio archyvo

stoja nulenkti galvas ir uždeg ti žvakelę žuvusiems už Lietuvos laisvę partizanams Raudondvario memoriale.

Kauno jungtinis sveikatos klubas gyvuoja nuo 1992 metų vasario 11 d. Tą dieną Šventasis Tėvas paskelbė Pasauli

ne ligonių diena. Simbolika, kad klubo nariai čia ne tik se miasi sveikatos, negaluojan ty ir pasiligoję po kiek laiko pajunta jėgų antplūdį, bet ir bendrauja, kartu pamini šventes, bičiuliaujasi.

(keliamą į 4 psl.)

Vilius BRAZENAS

Kaip atrodo reikalai?

Klausimas paprastas. Kai bandai atsakyti, pasirodo, ir „reikalų“, ir „atrodymų“ – gausybė. Sunku pasirinkti, apie ką svarbiau kalbėti. Tad čia užkabinsiu keletą akiratin pirmiausiai pakliuvusių reikalų.

Kremliaus priešų nupilielinimas

Konstitucinio Teismo stai ga iškeltas LR piliečių klau simas yra „reikala“, kuris atrodo tikrai keistai. Nieko sau standartai. Jau nebe dvigubi, bet nežinia kokio laipsnio. Net pats Kremlis nuo jo pabėgi siems buvo „kilnesnis“: paskelbė, kad jie ir net jų vaikai laikomi SSRS piliečiais. Matyt, tikėjosi, kad besiplėsdamas juos kada nors sukiš į „plačiosios tévynės“ teismų žnyplęs.

Ką gi, pabėgusieji į Vakarus dar nepakliuva į Kremliaus teismų žnyplęs, bet stai ga atsibudo kratomi LR Konstitucinio Teismo (KT) atbulinių įstatymų rétyje: jie neteiseti, nekonstituciniai LR piliečiai. Matyt, KT nori patiesinti stribinių-milicinių doktoratų vertę, prieš užleis dami savas sėdynes ES Konstitucinio (be Konstitucijos) kokio nors teismo šešėliams. Jei nebeliks mūsų Konstitucijos, neberekės ir LR KT.

Štai tau ir ES: savo nariams – diktatūra, o Maskvos galvažudiškam diktatoriui –

bausti „nedorélius“, kurie pakelė ginklą prieš „didijį broli“ 1941 m. sukilime, gen. P. Plechavičiaus Vietinėje rinktinėje ar stojo prieš so vietų tankus 1944 m. rudenį Tévnės apsaugos rinktinės pulkuose. Bet kuo dėti visi kiti karų meto išeiviai, net senukai ir vaikai?

Štai kas pasidaro su LR valdžia, kai daugybė protiškai sveikų piliečių (net patriotų!) neatlieka mažiausios pilietinės pareigos protingai rinkti ir budriai prižiūrėti Respublikos valdžią.

Seimo žmogėnų rentaliojimai

Gerbiant Seimo institucija, net per rentų įstatymo sumanymą nusmukusių jo narių elgesį nedera pavadinti „kvailiojimu“. Šis reikalus yra pasaulinio masto politinis naujadaras. Todėl ir jo pavadini mu tenka ieškoti naujadaro. Siūlau „rentaliojimą“, panašų į kvailiojimą.

Beje, rentalitojai nėra kvaili. Gal kuriam ir stinga tradicinio lietuviško kaimo išminties. Gal vieno kito sąžinė, veikiama euro, rublio ar dolelio traukos dėsnio, siek tiek

palinksta. Tačiau vargu ar kvailas galėtų būti į Seimą prastumtas. Yra daug spėlionių bandant paaiškinti tą naujadariską rentaliojimo žingsnį. Tačiau neteko girdėti spėjimų, jog tarp rentalitojų iš tikrujų yra toli pramatančių politikų. Kadangi už eurus ES architektai perka Lietuvos Nepriklausomybę, rentalitojai gal bando iš to verslo iргi pasipelnyti. Jei architektams pavyks kaip nors suklijuoti at mestą Konstituciją, pavadinant ją „sutartimi“, savaimė išnyks LR Konstitucija, o su ja ir Seimas. Briuselio įstatymams įlietuvių kalbą išversti neberekės 141 Seimo nario: užteks nusamdyti keletą vertėjų. Gal todėl bando maapsidrausti tokia neįtikėtina renta?

Reikalai pasikeistų, jei bent patriotai pradėtų burtis politiniam apsišvietimui, savo aplinkos švietimui ir sąmoningai veiklai. Tada daugumai būtų aišku, ką palikti Seime, ką išrinkti ir ką išmesti iš Seimo taip toli, kad net su Kremliaus pédsekiais šunimis jų niekas nerastų.

Nekaltinkime dėl savo bėdų vien tik komunistus ir Putinią. Pažadinkime intelligentų bei intelektualų pareigos jausmą. Lietuvos reikalai be mat pagerės.

(keliamą į 2 psl.)

Rugpjūčio 4 d. (seštadienį) kviečiame į Lietuvos tremtiniių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydį „Su Lietuva ūžyd“ Ariogaloje.

9–10.30 val. dalyvių atvykimas į Ariogalą, transporto statymas paženklinose vietose, registracija.

10.30–11 val. kolonus formavimas (prie Ariogalos parapijos bažnyčios renkasi šventės dalyviai, skambaba orkestro muzika).

11–12 val. eisena į Dubysos slénį.

12 val. šv. Mišios už Tėvynę Dubysos slénje.

13 val. šventės atidarymas.

Suprantu, kad privalu nu-

Partizanai rezistentai – ta pati Lietuvos kariuomenė ir vienintelė teisėta valdžia okupuotame krašte, kol dar egzistavo naikinamos valstybės rezistencija, tai yra apie dešimt metų antrosios sovietų okupacijos. Taip sako Lietuvos įstatymas.

Tenkai ji priminti, nes nuolat susiduriame su tos mūsų tragiškai kovojušios savanorių kariuomenės ir teisėtos pogrindžio valdžios niekinimu, esminiu žeminimu. Deja, tuo keliu eina ma prieš valstybės ir jos atkūrimo pagrindus bei tėsiama SSRS ideologinio pavergimo linija.

Greta kai kurių istorikų moderniškai negarbingu išvedžiojimui apie okupacijas ir pasipriešinimus vis dažniau matome ir paradoksalius teismų sprendimus. Pastaraisiais metais tokie buvo sprendimai nepripažinti pasipriešinimo dalyviam A.Kalesinskui ir G.Stumbrai pasipriešinimo dalyvio statuso. Antruoju atveju aukščiausi Lietuvos teismai Lietuvos Respublikos vardu pripažino SSRS NKVD „tribunolo“ kaltinimą pagal tardymo protokolą rusų kalba, kurį jos nemožės ir vertėjo neturėjės kaltinamas pasirašė neištvėrės kankinimų. Argumentas, kurį dar matysem toliau bei kitose bylose: Lietuvos teismai įstatymo neigianti peržiūrėti okupantų NKVD sprendimų!

Atrodytų, lyg nepakanka sveiko proto įteisingumo juridiniokriterijaus, kad tokie NKVD nuosprendžiai – neteisėti nuo pat pradžios, jų net peržiūrėti nereikia. (Tik įtariamųjų nusikalčiai žmogiškumui bylos iš naujo svarstyti.) Be to, atkreipkime dėmesį: A.Kalesinskas, buvęs Lietuvos savanoris, apdovanotas Vycio Kryžiumi, po Birželio sukilio ir Vokietijos kariuomenei okupavus Lietuvą kurėliai buvo kaimo seniūnas ir pasinaudodamas ta galimybė gelbėjo žmones nuo išvežimo į Vokietiją. Išpirkdavo iš vokiečių lietuviškais lašiniais ir namine. Nuosprendis 2005 metais – kolaborantas! Vežusieji į Vokietiją arba SSRS reitai taip vadinami. Tik keliems, pradedant nuo A.Sniečkaus ir M.Gedvilo ir žinant, kad jie jau mirė, 1991 m. buvo formaliai išskelta ir tuo pat nutraukta baudžiamojo byla.

O štai Gabrio Stumbro byla,

atversta 1945-aisiais, užversta 2005 metais.

Kartu su sūnumi Rapolu dalyvavo rezistencinėje kovoje, buvo už tai suimtas, tačiau partizanų išvaduotas iš Butrimonų areštinės, o antrą kartą sulaikius 1945 m., nuteistas pagal garsųjį svetimos valstybės kodeksą 58 straipsnį. Sūnus žuvo 1946 m. kautynėse su okupantais, kai tėvas jau buvo NKVD „nuteistas“ ir kalinamas gulaguose, kur mirė 1949 m. vos 51 metų.

Ir vis dėlto šiandien jam nuteiktas – veikiau atimtas – rezistencijos dalyvo statusas. Mat G.Stumbrai kankinamas ištvrė, nieko neprisipažino ir nepasiraše, nieko neišdavė. Už tai NKVD jam „pripaše“ dvių mėnesių trukmės kaimo seniūno pareigas 1941 m. vasarą, kaip „dirbusiam vokiečių administracijoje“, ir taip vis tiek suvedė saskaitas.

Nepriklausomoje Lietuvoje tai pratesė Generalinė prokuratūra, 2004 m. panaikinusi savo pačios 1991 m. išduotą pažymėjimą apie Gabrio Stumbro neteisėtą represavimą ir kalinimą. Taigi dabar – teisėtai represuotas ir kalejime numarintas, nors tai padarė absoliučiai neteisėta okupacine struktūra. Neteisėtieji kariniai tribunolai elgdavosi teisėtai – tokia Lietuvos prokurorų logika, ir ją palaikė Lietuvos Aukščiausiasis Teismas. Beje, net SSRS kai kada iškildavo teisėtumo dalykas. Jau Vorkutoje peržiūrint G.Stumbro bylą, kai pirmąsyk buvo pakviestas vertėjas, teismas grąžino bylą atgal. Pakartotiniam kainame tribunole Vilniuje liudytojai K.Rakauskas, P.Aponas, M.Lesniauskienė, anksčiau tardymo metu neva davę G.Stumbro nepalankius parodymus, juos paneigė, kaip tardytą savavaliskus prirašymus. G.Stumbro protokole irgi yra prirašyta, neva i jo pareigas jejęs vokiečių areštuotų žydų konvojavimas. To jis nesaké, juolab niekas nepatvirtino. Tai tribunolo falsifikacija. Ja remdamasis pakartotinai nuteisė.

Ir bemaž viską už gryną pinigą priėmė dabarties Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pasirodės prasčiau negu anuometinis Vorkutos. Po dviejų mėnesių buvimo Čižiūnų seniūnu, Daugų viršaičio atleistas dėl neraštingumo, dabar G.Stumbras paverstas Vokietijos kolaborantu. O jo dukters O.Bagdžiūnienės prašymas pakviesi konkretiai nurodomus liudininkus, kad tėvas buvo rezistentas, berodsteisėjų nesudomino.

Aukščiausiojo Teismo kolegija oriai pažymėjo, kad įstatymas nuteikia kolegijai teisės tikrinti „represinių organų nuosprendžio, kuriuo asmuo buvo nuteistas, teisėtumą ir pagrįstumą“. Šis teismas tačiau „nustatė“ netikrindamas, o tiesiog perrašydamas NKVD tekstą, kad „G.Stumbras buvo nuteistas už tai, kad, vokiečiams okupavus Lietuvą, nuo 1941 m. liepos mėnesio iki 1941 m. lapkričio mėnesio savanoriškai dirbo vokiečių tarnyboje – buvo dešimties kaimų seniūnas – ir aktyviai vykdė visus vokiečių okupantų valdžios nurodymus, varė vietinius gyventojus remontuoti kelių, paimdavo iš gyventojų dviračius, turėjo šautuvą, kuriuo apsiginklavęs saugojo Čižiūnų kaimą nuo sovietų partizanų“.

Normaliai tai reikštų: vienas pats varė dešimties kaimų žmones; atimėjo jų dviračius; turėdamas vieną šautuvą saugojo jau ne dešimt, o vieną kaimą nuo ne pavieniui plėšikaujančių sovietų partizanų. Mūsų Aukščiausiasis Teismas priima tuos vaizdelius kaip rimtą dalyką. O nuteistas buvęs vis dėlto ne už byloje įrašytą pasipriešinimą plėšikams, kurio gerbiajomi AT kolegija nevertina kaip teisės įsavigyną arba „pasipriešinimo agresijai ir okupaciniams režimams“. Kodėl ne už tai, jeigu NKVD rašo, kad nuteistas už tai?

Aukščiausiojo Teismo pirmininkas bent jau teikė pripažinti G.Stumbrai visą pilietinį teisių atkūrimą, anksčiau pripažintą 1991 m., o panaišintą 2004 m., bet AT kolegija 2005 m.

spalio 20 d. dar sykį nutarė: atmeti!

Išvada, kad „G.Stumbras okupacinių režimų represinių organų buvo nuteistas už tévynės išdavimą, tačiau tai nereiškia, kad jis buvo nuteistas už Lietuvos Respublikos išdavimą“, ištis džiugina. Bet „Lietuvos Aukščiausiasis Teismui nėra suteikta teisė tikrinti paties karinio tribunolo nuosprendžio...“, todėl teisėjų kolegija plačiau nepasisako...“ SSRS nesuteikia mums tos teisės, ką padarysi.

Vis dėlto kiekvienam teismui su teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą, jei kyla abejonių, ar buvimas kaimo seniūnu arba kolūkio pirmminiku esąs kolaboravimas ar ne. Niekas nedraudžia teisininkams, kurių pasitaiko net Seime, siūlyti įstatymų patikslinimus. Tačiau štampas jau pagamintas, tai kam vargti? Antai girdėjome labai žinomo teisininko tezė, kad motinos, gimdžiusios tarybinius piliečius, buvo kolaborantės. Kalbėta rimtai, net pabrėžiant, kad visi tada gyvenusieji esą kolaborantai.

Vis dėlto rimčiausia nesąmonė, kai sovietmečio politinio persekcionimo bylos traktuojamos kaip tikrų teismų tikros bylos. Kai kurie nuteistieji „reabilituojami“, jeigu prašė (nors įstatyme šios sąvokos nėra), kai kurie pagal tą patį „troikos“ popierių „dereabilituojami“. O visi kiti?

Net pačiam įdomu pasidarė: o gal mano dėdė Jonas Jablonskis, jo žmona Jadviga Jablonskiene, tetos vyras Tadas Petkevičius ir pusbrolis Leonas Žemkalnis (pirmasis ir ketvirtasis – sovietų sušaudyti Bobruiske ir Gorkyje, antroji numarinta Pravieniškėse) ligi šiol „nereabilituoti“? Išeitų, kad neturintys pažymėjimų jie vis dar slėgiami „teistumo“! O jeigu kas kreipiasi šiuo klausimu, tai nepriklausomos Lietuvos teismas vartytų jų bylas dėl „tévynės išdavimo“ ir sunkiai darytų išvadas, kadangi NKVD nenurodė – kurios tévynės.

Būtų vis dėlto gerai, kad aukštieji Lietuvos teismai žinotų, kurios jie šalies ir kur teisėjų tévynė.

Kaip atrodo reikalai?

(atkelta iš 1 psl.)

Prezidentas Vytautas Landsbergis

Bevertis rentaliojimas pri mena vieną vis atideliojamą ir rimią „rentos“ reikalą – pagrindinio vedlio į Kovo 11-osios Nepriklausomybė titulo reikalą. Nekalbu apie piniginę rentą, o apie tai, kad metas atitaisyti istorinę klaidą ir buvusiam de facto LR prezidentu Vytautui Landsbergui pagaliau formaliai suteikti Prezidento titulą.

Pasaulyje né viena respublika né valandos nebūna be vyravusiojo vadovo, be Prezidento, kad ir kokias pareigas tuo metu jis beeitų. Tokia nebuvo ir Lietuva.

Mano archyve daug JAV

spaudos, rašiusios apie pirmus LR Nepriklausomybės žingsnius. Net ir dabar, gač net pastaraisiais metais, kai JAV TV diskusijų laidos „Kryžminė ugnis“ svečias iš vyriausybės, paminėjęs „Mr. (ponas) Landsbergis“, buvo patikslintas: „President Landsbergis“. Todėl ir lietuviams metas pagaliau pasitaisyti ir susitaikyti su istorija.

Aišku, Maskva jo nekenčia. Todėl nekenčia ir Lietuvos maskviniai. Tačiau ir tie gal turėtų nejaukiai pasijusti šalia prezidentine auksine grandine pasidabinusiogensek Algirdo Mykolo Brazauskos matydamai nepadabintą Vytauto Landsbergio krūtinę.

Tad štai kaip man atrodo reikalai.

Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto informacija

Rūpinamasi vaikų sveikata

Birželio 13 dieną Seime įvyko konferencija „Lietuvos vaikų sveikata ir reabilitacijos reikšmė gerinant vaikų sveikatą“, kurią rengė Seimo Sveikatos reikalų komitetas, Seimo narė V.V. Margevičienė ir Vaiko teisių apsaugos kontrolierius įstaiga.

Visi pranešimų autorai sutiko, kad vaikų sveikata per pastaruosius penkis metus sparčiai pablogėjo. Dažniausiai registruojamos kvėpavimo ir virškinimo sistemų ligos. Neracionali mityba, neregularus maitinimas, prastos kokybės maistais su įvairiais cheminiais priedais turi įtakos virškinimo sistemos ligoms. 7–14 metų ir 15–17 metų amžiaus (mokyklinio

amžiaus) vaikams ypač padažnėjo jungiamojo audinio ir skeleto-rąmenų sistemos ligų atvejų. Šis susirgimas siejamas su netaisyklinga laikysena ir per sunkių kuprinės nešiojimų pradėjus lankytis mokyklą.

Kita konferencijos metu aptarta problema – vaikų reabilitacija. Tai ypač svarbi priešmonė, leidžianti grąžinti vai ko sveikatą, maksimaliai pasiekti fizinio, psichologinio bei socialinio savarankiškumo. Laiku suteiktos kokybiškos medicininės reabilitacijos paslaugos realiai sumažina riziką vaikuiapti neigaliu.

„Kelialapiai į reabilitacijos įstaigas neturi būti kvo-

tuojami, ribojami ar sudaromos kitos kliūties patekti į šias įstaigas. Svarstant 2007 metų biudžetą, buvo priimtas Seimo protokolinis nutarimas, įpareigojantis neriboti kelialapių į reabilitacijos įstaigas vaikams iš kaimiškų vietovių. Tėvams neberekty baimintis, kad jų vaikas stiprindamas savo sveikatą praleis pamokas ir atsiliks nuo bendraklasės. Reabilitacijos įstaigose yra teikiamas pradinis ir pagrindinis mokymas, o nuo 2008 m. sausio 1 d. bus teikiamas mokymas ir vidurinių mokyklų moksleiviams,“ – informavo LR Seimo narė, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincē Vaidevutė Margevičienė.

Tik ne nuolankiai

Atviras laiškas Kovo 11-osios Akto signatarui Liudvikui Simučiui

Gerbiamas Signatāre, Jūsų atviras laiškas Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui, publikuotas „Tremtinyje“ Nr. 22 2007-06-15, stiprus išbekompromisinis. Visais atžvilgiais nepriekaištingas Jūsų laiškas labai mane sutrikdė tik vienai žodžiu – „nuolankiai“ (paskutinėje pastraipoje). Jūs rašote, kad Prezidentas privalo būti vienodai teisingas visiems, ir čia pat įrodote, kad taip nėra dviejų žmonių atžvilgiu – A. Petruševičiaus ir A. Pocius. Tokioje situacijoje visiškai nereikia, juolabiau nuolankiai, prašyti Prezidentą malonés A. Petruševičiui, tačiau A. Pocius turi jos prašyti Prezidento už tai, ką prisdirbo.

Prisiminkime, ar bent akimirką susvyravo V. Landsbergis, atstatydindamas K. Prunskienės Vyriausybę už provokacinį kainų pakėlimą. Esu tikras, kad V. Landsbergiui būnant Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, jo kalba A. Pocius reikalau būtų trumpa. Jau seniai reikia įstatymo, kad pilietis, savo tarnybos metu žinojės valstybės paslapčius, nuo jų pasitraukęs, pasirašytų išspareigojimą, tarkim, 30 metų tyleti. Už pavidinimą gręstų griežta atsakomybė. Deja, tai tik svajonė.

Kai savanoriai su tėvų ginklais, išsaugotais sovietmečiu, naktį pakelti hėgduavo į savo postus, niekas jiems už ginklų laikymą negrasino kalėjimui. V. Landsbergiui pašaukus ginti tėvynę, dešimtys tūkstančių beginklių ir menkai ginkluotų žmonių atgruovo prie Seimo. Ar dabar, pašaukus Muntianui, tai pasikartotų? Žmonės įstatymais raganami atiduoti ginklus. Tačiau tie, kurie taip padarė, pasielgė neapdairiai, nes niekas negali paneigti, kad nepakliuojasi specialiuosius sarašus. Priimdami ginklą su akcentu paklausdavo, ar atiduodamas pistoletą netycia nepasiliko automato.

Nuo pat nepriklausomybės pradžios dvejus su puse metų buvau savanoris ir žinau, ką sakau – gėda dėl A. Petruševičiaus nuteisimo. Senieji savanoriai su šypsena sako, kad jie neturi ginklų, tikrai neturi, bet, jei reikės, juos panaudos.

Dr. Rimantas GINTARAS

Padėka

Nuoširdžiai dėkoju kauniečiams, parėmusiems filmo, „Nesulaužyti priesakos“, pasakojančio apie nepaprastos ištvermės Lietuvos partizaną Juozą Armonaitį, kūrimą:

Rytui Kupčinskui, Aldonai Kurševičienei, Jonui Koryznai, Marijui Pančeriu, Adolfui Balučiui, Rapolui Sakalnikui, Rimai Prievelienei, Editai Gudišauskienei, Gintarei Skaistei, Gediminui Žukauskui, Vytautui Gudėnui, Ramintai Baltuškienei, Gediminui Navikauskui, Ievai Šalakaitei, Vytautui Bičiūnui, Antanui Jočiui, Elenai Baliasinovai, Eugenijai Grigonienei, Irenai Visockienei, Pranciškai Jankunienei, Arimantui Dumčiui.

Taip pat dėkoju Viktorui Liberčiui iš Vilniaus ir Algimantui Arbačiauskui iš Klaipėdos.

Jonas CIMBOLAITIS,
filmo produseris

Ivykiai, komentarai Londonas – „šventojo karo“ teroristų taikinys

Islamiškųjų radikalų teroristai bei jų ideologai neslepia, kad vienas iš jų pagrindinių tikslų – paskandinti kraujuje Didžiąją Britaniją, paskelbtą antruoju „pasaulio šetonu“, ne daug kuo besiskiriančią nuo Jungtinės Amerikos Valstijų. Pirmoji islamistų ataka, sukrėtusi šalį, įvyko 2005 m. birželio 7 d., kai buvo susprogdinti trys Londono metro vagonai ir pilnas keleivių autobusas. Šiemet birželį tokio pat pobūdžio teroristinės akcijos turėjo būti pakartotos, gal net didesniu mastu. Ir tik paskutiniu momentu Anglijos specialiųjų tarnyby ir policijos pastangomis pavyko užkirsti kelią islamistinių teroristų planams susprogdinti net kelis keleivinius lėktuvus, turėjusius skristi į JAV iš britų oro uostų. Taip pat aptiki keli teroristų užminuoti automobiliai Londone. Teroristams pavyko užminuoti automobiliu taranuoti Glazgo oro uosto tvorą, tačiau žmonių aukų buvo išvengta. Ir visa tai vyksta jau beveik dvejus metus.

Tad kodėl gi musulmonų radikaliai teroristai savo puolimo taikiniu Europoje pasirinko Didžiąją Britaniją? Jungtinės Amerikos Valstijų priešai, ypač Rusijoje ir kai kuriose Vakarų Europos valstybėse, nuolat tvirtina, kad pagrindinė teroristų atakų priežastis yra ta, kad Londonas buvo ir yra pagrindinis Vašingtono šalininkas ir politinis partneris. Todėl bruka ma mintis, kad Jungtinė Karalystė pakieštų savo tradicinę politiką – nepalaikytų Jungtinės Valstijų. Iš tiesų bri-

tų kariai dalyvauja karinėse operacijose Irake ir Afganistane. Tuo tarpu kitos didžiosios Europos valstybės – Prancūzija, Vokietija, Italija, aiškiai išsigandusios islamistų šantažo ir grūmojimų, atsiribojo nuo JAV prezidento Džordžo Bušo kovos su tarptautiniu terorizmu politikos. Todėl islamistų džihado („šventojo karo“) ideologai nekenčia Didžiosios Britanijos ir tiesiog liepsnoja tokia pat neapykanta kaip ir Jungtinės Amerikos Valstijoms. Bet iki Amerikos sunoka prisikasti, todėl ir užsimaskavusiu „Al Qaeda“ ir kitų islamistinių organizacijų lizdų ten yra nedaug. Visai kitas dalykas – Didžioji Britanija. Čia „Al Qaeda“ ir kitoms organizacijoms bei jų veiklai – vos ne rojus. Pirmiausia todėl, kad milžiniškoje imigrantų iš musulmoniškų Artimuų Rytų šalių – Pakistano ar Bangladešo minioje, teroristams iš džihado, ekstremistams pasislėpti visiškai nesunku. Didžiojoje Britanijoje radikaliųjų islamistų grupuotės ir organizacija faktiškai veikia visiškai legaliai. Kaip pažymi Anglijos ir užsienio šalių laikraščiai, tiesiog šiurpą kelia musulmonų mulų ir teroristinių grupuočių vadeivų pamokslai, sklindantys iš daugybės mečečių ir dvasinių mokyklų – medresių. Anot vieno amerikiečių žurnalisto, pasižiūrusių tokius pamokslus ir raginių naikinti „netikėlius“, netgi vieno iš teroristų lyderio Afganistano mulos Oromo, už kurio galvą pažadėta keiliastėm miliionų dolerių, kalbos ga-

li pasirodyti tolerantiškumo pavyzdžiu. Išauklėti nuo vaikystės tokį „kitatikių“ krauju ištroškusių mulų pamokslų, jaunieji Londono ir kitų Anglijos miestų musulmonai be vargo papildo teroristų gretas. Jie tiesiog gyvuliškai neapkenčia šalies, kuri juos priglaudė ir maitina, suteikė pilietybę, dosniai dalija įvairias socialines pašalpas. Tokios mulų skleidžiamos neapykantos apakinti jaunieji musulmonai pasirengę bet kada apsiuosti sprogmenų prikimštū savižudžio šachido diržu ir su Alacho vardu lūpose nusineštis su savimi į aną pasaulį dešimtis ir šimtus „netikėlių“.

Garsioji Didžiosios Britanijos žvalgybos tarnyba MI-6 ir policija pukiai žino tokius dalykus, bet bėda, kad tų potencialių džihado šachidų diržų nešiotojų šalyje labai daug. Kita vertus, Didžiojoje Britanijoje ypač skrupulingai laikomasi nekaltumo prezumpcijos. Beveik neįmanoma bandyti pasodinti už grotų bet kokį neapykantos ir terorizmo idėjų skeleidėjai, kasdien raginantį žudyti Alacho priesūs arba nors baudą tokiam paskirti. Tokiu atveju, demokratinė liberalioji spauda sukelty baisų triukšmą, kad tvarkos ir ramybės sergėtojai bijo apie tai užsiminti. Kas gi nori būti apšauktas demokratijos ir tolerancijos priesūs? Todėl ir imamas priemonių tiktais iškilius mirtinam pavoju. Pasak vieno britų žurnalisto, tol kol islamistų mirtininkas nesusisprogdino nekaltų žmonių miestoje – jis ne nusikaltėlis...

KGB–FSB vaidina viešumą

Sovietinio KGB įpėdiniai, pasivaldinę Federaline saugumo tarnyba – FSB (Federalnaja skužba bezopasnosti), pastebimai atsigavę po SSRS žlugimo, o valdant prezentui Vladimiriui Putinui įgavę visas buvusias galias, nevengia suvaidinti, kad dabartiniai Rusijos saugumiečiai – vos ne demokratijos sergėtojai. Neseniai FSB Archyvių fondų ir registracijos valdybos viršininkas Vasilius Christoforovas pareiškė, kad saugumas išslaptinta 1920–1950 m. vykusių masinių represijų medžiagą. Pasak KGB veterano, FSB generolo V. Christoforovo, su tais dokumentais galės susipažinti kiekvienas pilietis. Si naujiena, kurią išplatino agentūra „Interfaks“ visuomenėje sukėlė nemažai triukšmo. Dešimtys tūkstančių laiškų, prašymų tiesiog užplūdo Lubianką. Žmonės teiraujasi, kur kreiptis, kad sužinotų apie savo represuotų giminaičių likimą, kokius dokumentus pateikti, kad gautų teisę susipažinti su čekistų archyvu duomenimis. Generolas V. Christoforovas tiktais skėsčioja rankomis, į tokius klausimus negalédamas nieko konkretaus atsakyti. Jis pažadėjo ar timiausiu metu sužaukti spaudos konferenciją, kurioje FSB archyvarai pa-

aiškins piliečiams visą naudojimosi NKVD–KGB–FSB archyvais tvarką. Tačiau ir be jokių Dzeržinskio–Berijos–Andropovo vaikaičių paaiškinimų visiškai akivaizdu, kad tas „laisvas naudojimas“ čekistinių archyvaiats téra eilinis triukas. O generolo V. Christoforovo teiginiai, kad per paskutiniuosius 15 metų išslaptinta daugiau kaip du milijonai slaptų KGB dokumentų, susijusių su masinėmis represijomis, net jeigu taip ir yra iš tiesų, téra tiktais lašas jūroje. Ir koks gi gali būti išslaptinimas, jeigu tas pats generolas tiesiai šviesiai išrēžė, kad nebus išslaptinti jokie dokumentai, susiję su slaptais KGB bendradarbiais ir visa agentūrine KGB baze. Taigi né vieno represuoto asmens byla niekada nebūs pasiekiamā milijonų nukantintų ir žuvusių iš bado, sušaudytų žmonių giminėms.

Kaip jau įprasta Rusijoje – visas iš reklamuotas KGB archyvų išslaptinimas téra vien tik propagandinis triukas. Archyvaiats negalės naudotis ne tik represijų aukos ar jų giminės, bet iristorikai, rašytojai, žurnalistai. Mat generolas V. Christoforovas išaiškinė, kad jie, norédami susipažinti su juos dominančiomis represuotujų bylo-

mis, pirmiausia turės pateikti nukenčiusių asmenų giminaičių įgaliojimą. O ką jau kalbėti apie tuos, kurių ir jokių gimininių neliko – juk Stalino apričnikai naikino ir represuotųjų šeimas, netgi tolimus giminaičius.

Todėl tik juoką sukelia KGB–FSB vadovų aiškinimai, kad jie, išslaptindami archyvus, tapo „viena iš pačių atviriausiu pasaulio specialiųjų tarnybių“. Ir čia pat dar kartą užsipuolama Didžioji Britanija, esą Anglijos žvalgyba, iki šiol atsisako išslaptinti visą turimą medžiagą apie Hitlerionacijos režimo šulį Rudolfo Heso skrydį į Angliją Antrojo pasaulinio karo metais.

Antra vertus, paties V. Putino nurodymu „istorikai“ jau émė skelbti ir skubiai spausdinti „mokslinius“ veikalus apie tai, kad jokių Lenino bolševikų bei Stalino žmogédru vykdę masinių represijų išvis nebuvo! Na, nebent nukentėjo vos 800 tūkst. Mizeris. Tačiau ir tie, pasirodo, buvo kriminaliniai nusikaltėliai, „socialistinio liaudies turto“ grobstytojai bei panaši publika. Taigi Lubiankos juodujų technologijų meistrų, paskelbę apie savo archyvų išslaptinimą, sužaidė dar vieną cinišką žaidimą žymėtomis kortomis.

Jonas BALNIKAS

Dailininkė, grafikė, knygų iliustratorė, skulptorė Domicélė Tarabildienė (1912–1985) dar sovietmečiu nutapė paveikslą, kurio kilmės priežastį ir pavadinimą žinojo tik jai artimi ir patikimi žmonės. Greta kitų paveikslų, šis buvo eksponuojamas vienoje iš jos parodų. Tentuometinė Ministerijos tarybos pirmininko pavaudutoja L. Diržinskaitė-Piliušenko paprašiusi paaiškinti paveikslą turinį. Nors autorė aiškinusi, kad tai galėtų būti pasakos motyvas, ministrė įtarusi, kad paveikslas gali būti suprastas ir kitaip...

Paveikslą centrinė figūra – moteris su puokšte gėlių, su baltu šydu ant galvos. Iš trijų paveikslų kampų į ją atsukti ugnimi žaižaruojantys slibinų nasrai. Erdvėje virš slibinų ir moters – veržlaus raitelio kontūrai.

Šių eilucių autorui teko artimai bendrauti su dailininke, ji nuoširdžiai pasakojo apie jos ir vyrų dailininko Petro Tarabildos išgyvenimus dėl Lietuvos okupacijos bei jos ypatingą patirtį, susijusią su sūnaus Arūno mirtimi. Dailininkė paaiškino, kad paveikslė pavaizduota moteris – Lietuva, trys slibinai – Rusija, Vokietija ir Lenkija, raitelis – karžygys, nuo slibinų ginantis Lietuvą (Vycio variantas). Vieno iš slibinų ugnies liežuvis palietė ir Domicélės mylimą sūnų.

1956 m. per Vėlines Vilniuje, Rasų kapinėse, minėdami Vengrijos revoliuciją studentai ir moksleiviai rinkosi prie Jono Basanavičiaus, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir kitų žymių Lietuvos asmenų kapų. Minėjime dalyvavo Arūnas Tarabilda, prof. Jonas Dagys, Rimantas Gibavičius, Albina Bernotas, Laimutis Barkauskas, Vytautas Viliūnas ir kt. A. Tarabilda išdriso viešai kelti klausimą dėl Gedimino vardo grąžinimo tuometiniam Vilniaus Stalino prospektui (dab. Gedimino prospektas), sutrudė valdziai nuimti kryžių nuo Sv. Kazimiero bažnyčią vainikuojančios karūnos. 1957 m. už antitarybinę veiklą jis buvo pašalintas iš komjaunimo ir Dailės instituto, paimtas į sovietinę armiją, tarnavo sveikatai kenksmingomis salygomis radiacijos užkrėstoje zonoje Sverdlovsko srityje. Kariuomenėje Arūnas susirgo spinduline liga. 1959–1961 m. vėl studijavo grafiką Dailės institute. Nuo 1961 m. dalyvavo Dailės parodose. Tačiau nėlėtos ligos palaužtas, tėsulaukęs 35 metų amžiaus Arūnas 1969 m. atgulė Amer-

žinojo poilsio Rasų kapinėse.

Prisiminti D. Tarabildienės paveikslą paskatino Lietuvos karininko Arvydo Počiūno žūtis, kuri dar kartą akivaizdžiai paliudijo, kad bent vienas slibinas tikrai neišnyko. Leidžiu sau pridurti, kad neišnyko ir kiti du.

Pirmajį slibiną, Lietuvoje jaučiamą, tačiau iki šiol pašaujyje viešai neįvardijamą, tiesiai šviesiai apibūdino prof. Leonidas Donskis liepos 23 d. interneto svetainėse „Delfi“ ir „Bernardinai“ paskelbtame rašinyje „Lietuva tampa mažaja Rusija“. „Taip, mes tampame mažaja Rusija, – rašo profesorius. – Nei ten, nei

dugnu brangiau, nei sausuma. Visiškai nesigilinant į klausimą, ar šiuo metu prasminga didinti Kremliaus įtaką Europoje, paliekant demokratiką slibinės Rytų Europos šalis už borto, kažin ar 4 mlrd. eurų projektas būtų susilaikę tokios buvusio kanclerio paramos, jei jam rūpėtų, visų pirma, kad dujos būtų kuo pigesnės. G. Šrioderio deklaruočia „meilę“ Rusijai pakeitė Angelos Merkel pragmatiška politika šios valstybės atžvilgiu. Kanclerė, kilusi iš Rytų Vokietijos, leido suprasti, jog santykiai su Rusija bus vienos iš pagrindinių jos prioritetų. Kokio pobūdžio yra arbus šie

Dailininkė D. Tarabildienė prie savo paveikslų
Nuotrauka iš A. Zolubo asmeninio albumo

čia neišaiškinami tie, kurie nužudo arba sukomprimituoja ir pražudo tiesos ieškančius žmones. Nei ten, nei čia néra teisingumo, todėl valstybė virsta politinės mafijos, valstybės saugumo ir šešelinės organizacijų valdoma terpe. Mus palaiko tik stebuklas, kad mumyse galimus partnerius kažkaip atpažino Vokietai. Bet akivaizdu, kad stiprus interesu Rytų Vidurio Europoje jie neturi. Kita vertus, dabartinis Vakarų silpnumas, lydimas Rusijos stiprėjimo ir jos destruktyvių įtakos kaimyninėms šalims, byloja, kad be plačios visuomenės paramos, laisvės ir iš tiesų demokratinės politikos Lietuva savo valstybės bei nepriklausomybės neišlaikys.

Kitas slibinas, lygintinas su Hitleriu, yra Vokietija, kuri Gerhardo Šrioderio ryžtinga parama sumanymui tiesi duoti įtaką nuo Rusijos į Vokietiją Baltijos jūros dugnu, aplenkiant Rytų Europą, papiktino ne tik Lenkiją ir Baltijos šalis. Paaiškėjus, kad buvęs Vokietijos kancleris taps šio projekto vadovu, piktinasi į Vokietijos politikai. Dujotiekio politinė nauda Rusijai akivaizdi: aplenkdamas Rytų Europą Maskva sumažina šių šalių įtaką. Bettiesiems Adolfas Slepeličius į

santykiai? Tieki Šrioderis, tiek Merkel nustumė Lenkiją ir Baltijos šalis į energetinę priklausomybę nuo Rusijos, tai gi pasiraše, nors kiek kitokį, tačiau labai panašų į Molotovo-Ribentropo paktą.

Ir trečias slibinas, kurį mūsų valstybės vadovai vadina draugiškiausia šalimi, partneriu, advokatu stojant į euroatlantines struktūras – Lenkija. Prieš daugiau nei dešimt metų, 1994-ųjų balandžio 26 dieną, Lietuva ir Lenkija pasiraše draugiškų santykų ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutartj. Sutarties derinimas truko dvejus metus, jį lydėjo didelis lenkų žiniasklaidos ir visuomenės susidomėjimas. Daugiausiai aistrų įžibė Vilniaus pasiūlymas sutarje įvertinti Lenkijos agresiją prieš Lietuvą tarpukariu ir dėl jos daugiau nei du dešimtmecius trukusią Vilniaus ir Rytų Lietuvos okupaciją. Varšuva iš pat pradžių atmetė tokią galimybę, ir galop pasiekė pergalę. Taip pat daug emocijų kėlė Lietuvos lenkų reikalai, pvz., lenkų universitetu, lenkų kalbos vartojimo viešajame gyvenime ar asmeniavardžių rašymo klausimai. Lūžis derybose įvyko, kai Lietuvoje į valdžią atėjo karieji. 1993 metų gruodį premjeras Adolfas Slepeličius į

Varšuvą atvežė kompromisiškai pasiūlymą – Lietuva, nustūmus į užmarštį iš Lenkijos partitatas didžiules skriaudamas, atsisakė sutartyje vertinti istorinius įvykius. Geriausiai anų dienų atmosferą atspindi lenkų laikraščių antraštės: „Be atgailos už Želigovskį“, „Želigovskis nebus naujos sutarties herojumi“, „Varšuvos derybininkų pergalė – sutartis be Želigovskio“. Dabar mūsų valstybės vadovai su Lenkija intensyviai flirtuoja, daro įvairiausias nuolaidas, tenkina lenkų tuščias ambicijas, o tos ambicijos rodo, kad kaimynė Želigovskio kėslų neat sisakė; Vilniaus krašte lenkai lietuvius laiko antrarūšiais, uždarinėja lietuviškas mokyklas, integruioti į Lietuvos Respublikos gyvenimą nerodo jokio noro.

Regis Lietuvai pakanka išorės slibinų, tačiau sumanya turėti ir savajį, ir dar trigalvį. „Atgimimo“ redaktorė Indrė Makaraitytė minimo laikraščio 2007 m. kovo 30 d. numeryje išspausdino straipsnį „Trigalvis slibinas ryja ir savo vaikus“. Kalbėta apie naują atominę elektrinę, energetikos milžiną, į kurį įtraukiamas „Maksimos“ savininkų įmonė. Straipsnio autorė įspėja, kad valstybinių ir privačių investuotojų darinys gali gulti sunkia našta ant mokesčių mokėtojų pečių. Iš tikrųjų per 20 mlrd. kainuojanti naujos atominės elektrostatyba mokesčių mokėtojams gali tapti nepakeiliama našta, o įvertinus aukštą korupcijos lygį Lietuvoje, kairiosioms partijoms ji gali tapti naudinga pinigų plovykla, įsitvirtinimo ateities valdžioje garantu.

Priekaištajantieji euro-parlamentarai Vytautui Landsbergui dėl jo dažnų pasisakymų apie Lietuvai gresiančius pavojus, turi pažeistą regėjimą, nenori matyti pavojų, o tikriausiai – nori užliiuoti visuomenės budrumą.

Jei Domicélės Tarabildienės kūrinių parodai Seime pritrūktų vietas, straipsnio pradžioje minėtą paveikslą Seimas galėtų surasti, įsigyti ar pasiskolinti ir naujai pastatyti Seimo salėje nuolat turėti prieš akis, kad išrinktėji žinotų, jog Lietuva ne tik buvo, bet ir tebéra „ant vieškelio, ant didžio, nenuoramų kely“, kad jai nuolat gresia pavojai, kad reikia budėti, ją ginti. Prie paveikslų turėtų sustoti, susimąstyti Lietuvos valstybės vadovai, jis su atitinkamais komentariais turėtų būti rodomas užsienio svečiams.

Algimantas ZOLUBAS

Slibinai

LPKS Vilkaviškio skyriaus pirmininkė Albina PYRAGA sveikiname garbingo 80 metų Jubiliejaus proga. Linkime sveikatos, neišsenkančios energijos, partizaniškos tvirtybės ir Dievo paramos.

Desimtā kartą įžiebs Laisvės aukurą...

(atkelta iš 1 psl.)

Klubas įsijungė į bendrą Lietuvos sveikatos judėjimą ir tapo nuolatiniu sveikuolių renginių dalyviu. Sveikuolius sieja partnerystės ir tarpusavio supratimo rūsyai su vegetarų ir keliautojų klubu, Vydūno draugija, Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacija, aukštosiomis mokyklomis. Jungtinė sveikatos klubą kuruoja Kauno savivaldybės Kūno kultūros ir sporto skyrius.

Bet kuriuo metų laiku Kauno Panemunės šile sutiksi grupelį sveikuolių. Žiemą lediniame Nemuno vandenyno maudosi „ruoniai“, pavasarį ir rudenį sveikuoliai lankosi Pažaislyje, kur padeda tvarkyti aplinką, talkina atliekant būtiniausius darbus. Kai vyksta sveikuolių šventės Palangoje ar šviečiant Joninių laužams, Kauno ar Kauno apskrities dienų metu Jungtinis sveikatos klubas būtinai surengia bėgimo šventę. Programa „Bėgte į sveikesnę ateitį“ skiriama artėjančiam Lietuvos 1000-mečiui. Kiekvienas klubo narys kasmet nubėga per 2 tūkst. kilometrų.

Šiemet, kaip ir kasmet, sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ pirmieji šventinėj akcentą įrašys Kauno jungtinio sveikuolių klubo nariai. Į šventę jie atvyks su vaikais ir vaikaičiais, kitais šeimos nariais. Dešimtajį bėgimą sveikuoliai skiria nekaltais kalėjusiesiems, kentusiesiems badą ir šaltį, negrūžusiesiems ir žilagalviam, atvykstantiems į Dubysos slėnį pabendrauti, pasimatytis su likimo broliais ir sesėmis.

Aušra ŠUOPYTĖ

2007 m. rugpjūčio 3 d.

Tremtinys

Nr. 29 (763)

5

Mūsų jubiliatai

Birutė Pečiokaitė-Adomienė – keturių knygų
"Penktas: nežudyk", "Paskutinieji", "Likviduoti Skirmantą", "Kardas prieš Saidoką" – autorė, puiki pasakorė, linksma ir nuoširdi, nie kada nevirkaujanti dėl praeities ir skaudaus likimo moteris. Jos gyvenimo nesurašytinė į storiausią knygą, nes kiekvienas išgyventas įvykis vertas atskiros knygos. Jei kas imtusi parašyti apie Birutės Adomienės ir jos vyro Vinco gyvenimą (nors tai pui-kiai atliko pati Birutė), būtų išleista pokario metų enciklopedija.

Jaunystės vėjai...

Birutė Pečiokaitė gimė Marijampolės aps. Baltreliškių kaime. Mokėsi Veiverių progimnazijoje, studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Jaunystės metai buvo kupini entuziazmo, svajonių, svaigų polėkių. Norėjo visur suspėti, viskā aprėpti ir kartu su vėju skristi į ateitį. Jaunystės sparnus padėjo skleisti pažangaus jaunimo ateitininkų organizacija, kurios viena aktyviausių narių buvo šio būrelėlio pirmininkė Birutė Pečiokaitė. Pradžią kūrybai davė Veiverių progimnazijoje veikęs eucharistinių būrelis, kuriame buvo ugdoma jaunuji literatūrinis žurnalas "Žvaigždutė", "Šaltinėlis". Šiuose leidiniuose Birutės eilėraščiai buvo spausdinami "be konkurencijos". Ir kaip netobulėsi, kaip nesistengsi, kai tas eiles skaitydavo "Ateities" redaktorius Bernardas Brazdžionis, o poezijos vakaruose dalyvaujavo A. Matutis, J. Šiožinys, P. Drevinis, J. Iškauskas, J. Rimašauskas, A. Čepaitė, L. Pavilionis ir kiti. Jie Birutei pranašavo literatės ateitį. Ir neapsiriko.

Trapi, kaip krištolas laimė

Né dvidešimties nesulaukusi Birutė ištekėjo už "teatro žmogaus" – dramaturgo, rašytojo, vertėjo, filosofo Vinco Adomėno, mokslus baigusio Kauno Vytauto Didžiojo universitete. Poetiškos sielos mergina ir filosofas kūrė šviesios ateities viziją, bet... Laimė buvo labai trapi. 1941-ieji Lietuvą apglėbė juodos negandos skraiste. Birželio 20-ąją Birutė ir Vincas bažnyčioje priėmė Santuokos sakramentą, o po dviejų dienų prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Vincas ir Birutė išvyko gyventi į Vilnių, kur Adomėnas dirbo Liaudies kūrybos

namų direktoriumi. To reikėjo, nes teatralų į sovietų armiją nemobilizavo. Vincas rašė ir vertė pjeses, bendradarbiavo spaudoje. Karui pasibaigus, kai Lietuva ėmė sruti krauju, patriotiškai nusiteikė žmones pradėti persekioti. Vincas ir Birutė planavo pasitraukti į kaimą. Tai pagreitino, kai vyrukai, vilkintys juodais odiniais paltais, ēmė Vincą persegio- ti už pjesę "Sugrižimas". Sugrįžo į Suvalkiją. Gavęs

Lapkričio 27 dieną jis buvo skubiai iškviestas į Kazlų Rūdą. Išakyta prisistatyti rajono partijos sekretoriui – esą renkama pedagogų grupė, kuri tikrins rajono mokyklų darbą. "Komandiruotė" užsiėsė. Savaitę laiko namiškiai apie Adomėnā neturėjo jokių žinių. Gruodžio 3-ąją namuose buvo atlikta krata. Per kratą paimti "nusikalstamos veiklos" įrodymai: radijo aparatų "Phipils", žmonai rašytas laiškas. V. Adomėno para-

Teismo procesas buvo specialiai vilkinamas, jo kios informacijos niekas nesuteikė. Tapo lengviau, kai procedūra pagaliau baigėsi. V. Adomėnas buvo nuteistas 25 metams lagerio ir penkeiriems tremties. Atsidūrė Intos lageriuose. Sunkus darbas anglies kasyklose, badas, šaltis ir nuolatinis žmogiškųjų vertybų trypimas greitai galėjo palaužti ir sveikatą, ir dvasią.

Namuose augo maži Adomėnų vaikai, o jų mama, nepaisydama nei atstumų, nei tykančių

Dar visi kartu

darbo Skriaudžių septynmetėje mokykloje mokymo dalių vedėju, manė ilgam pasiliks ramiaime miestelyje ir gales atsidėti kūrybiniam darbui. 1947 m. pradėjo bendradarbiauti su vietiniais partizanais. Pirmieji susitikimai su Daumantu, Skirmantu, Tigruneikė Vincą Adomėnā veikti kartu, padėti Geležinio Vilko rinktinės partizanams. Nuo 1947-ųjų iki 1952 metų, pasirašydamas A. Uosio slapyvardžiu, V. Adomėnas daug rašė į pogrindžio spaudą – "Partizaną", "Laisvės žvalgą" ir kt. Už talkininkavimą kovoja dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo V. Adomėnas buvo apdovanotas III laipsnio Laisvės Kovos Kryžiumi. Kaip saugumiečiai ši apdovanojimą rado, Birutė Adomienė aprašo knygoje "Paskutinieji":

"Vincas Adomėnas gyveno Baltreliškių kaime, dirbo Skriaudžių septynmetės mokyklos mokymo dalies vedėju.

šytų ir "Vaidilos" teatre pastatytų pjesių "Svetimos plunksnos" ir "Balta obelėlė" programos. Tačiau kluone saugumiečių laukė kur kas didesnis laimikis: pasieny po akmeniu glūdėjo užlakuotas butelis, o Jame – pažymėjimas, kad laisvės kovotojų talkininkas A. Uosis (Vinco Adomėno slapyvardis) už darbą pogrindžio spaudoje ir talkininkavimą kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo yra apdovanotas III laipsnio Laisvės Kovos Kryžiumi. ("Paskutinieji", 49 p.)"

Dienos, juodesnės už juodą spalvą

1952 m. lapkričio 27-oji – pati siaubingiausia diena Birutės ir Vinco Adomėnų šeimos gyvenime. Vyras buvo suimtas, vykstant teismui Birutės į salę neįleido, tik tamsiai me koridoriuje galėjo valandų valandas stovėti ir... nieko nežinoti, nes storos sienos nepraleido nė mažiausio garso.

pavojų, net keturis kartus aplankė savo vyra. "Manęs netrėmė ir ilgai nedusino tardymu izoliatoriuse, – sakė Birutė, – nes mažamečiai vaikai kažkokiu būdu pažadino budelių sąžinę. Tardytojas kartą pasakė: "Tavęs nevešime, valstybei auginti paliktus vaikus brangiai atsieity. Augink juos pati..." Tai sakydamas jis gerai žinojo, kokie išbandymai ir sunkumai laukia politinio kalnio žmonos. Lageryje V. Adomėnas parašė romaną "Kas apverks jų dalią". Vincas Adomėnas į Lietuvą grįžo 1956 metais. Būti kartu su šeima likimas lémė dar 30 metų. Žmogus, tikėjės nepriklausomybės atkūrimu, tiek iškentėjės, nesulaukė tos šviesios dienos. Vincas Adomėnas mirė 1986 metais.

Laisvės kovų dalyvė, rašytoja

Visos Birutės Adomienės knygos parašytos lengva ranga, tarsi vienu atokvėpiu

Sveikiname Laisvės kovų dalyvę, rašytoją, poetę Birutę ADOMÉNIENĘ garbingo Jubiliejaus proga. Linkime sveikatos, dvasios ramybės ir kūrybinės ugnies.

LPKTs valdyba ir taryba, "Tremtinio" redakcija

išsakyto min-tys. Iš tiesų jai teko ne vienierius metus praleisti archyvuose, užrašyti dar gyvą Laisvės kovų dalyvių prisiminius, kruopščiai surinkti faktus. Už romaną "Penktas: Nežudyk" B. Pečiokaitė Adomienė tapo fondo "I laisvę" romanorezistencijos tema konkurso laureate, jai suteiktas Laisvės kovų dalyvės

statusas ir garbingas rašytojos vardas.

Jau daug kartų žydėjo alyvos ir liepos Birutės Adomienės sode, suaugo vaikai, jau 20 metų nejunta šalia vyro Vinco peties. Birutė rašo knygas, kaupia archyvinę medžiagą ir gyvena anų dienų prisiminimais. Fenomenali jos atmintis geba atgaivinti tolimos praeities įvykius ir iki smulkmenų juos aprašyti. Kai pabesta dokumentika, ima švarų prieriaus lapą ir rašo eiles. Vieną, Birutei leidus, padavanosi skaitytojams: "Akla tyla /Ir viduje, ir ten už langą/ Tava siela/ Kažką man pasakyti bando..."

Šią vasarą Birutę Adomienę aplankė prasmingas Jubiliejas, kurio šventi susirinko artimiausi žmonės – vaikai ir vaikaičiai. Visi linkėjo stiprios sveikatos ir naujų knygų.

Aušra ŠUOPYTE
Nuotraukos iš asmeninio B. Adomienės albumo

Paskutinieji

Paminklas jaunystei

Vasaros pradžioje Kalvaijose apylinkėse buvo atidengtas dar vienas paminklas žuvusiesiems Lietuvos partizanams: Tauro apygardui L. Tauniui-Kovui, kuo pos vadams S. Bendaravičiui-Šokui ir A. Valentai-Ožiui, rinktinės vado pavaduotojui J. Kmieliauskui-Aitvarui; Laisvės kovotojams: J. Butanavičiui-Gegužiui, J. Šalčiui-Dobilui, Kalniškės mūšio dalyviui J. Botyriui-Basanavičiui ir tame pačiame

mūšyje žuvusiemis – jo broliui Leonui, Vytauto rinkt. štabo pareigūnams J. Vasiliauskui-Skydui ir P. Terzai-Stumbrui, apygardos štabo darbuotojui J. Borutai-Kaributui, A. Levickui ir V. Borutai-Žvalgui.

Paminklą pastatė Jonų kaimo (Kalvarijos sav.) gyventojas Juozas Sadauskas – tremtinio sūnus ir būvė tremtinys. Jis įgyvendino seną svajonę jamžinti partizanų kare žuvusius savo bendraamžius

ir draugus, palikuonių akyse likusius amžinai jaunais didvyriais.

I paminklo atidengimo iškilmes prie garsiosios Deivoniškių koplytėlės susirinko gausus kalvarijiečių ir aplinkinių kaimų gyventojų būrys, dalyvavo ir meniško išakmens iškalto paminklo autorius skulptorius Julius Narušis.

Te nepristigs jiems tėviškės saulės ir mūsų démesio.

Algimantas LELEŠIUS

Iš Sibiro grįžusi Sadauskų šeima: Magdalena, Juozas (paminklo statytojas) ir Julius. 1957 m.

Paminklas partizanams Deivoniškiuose

Ką slepia Krinčino žemė

Atmintiną 1990 metų birželio 29-ąją Pasvalio r., Krinčine, buvo atidengtas paminklas žuvusiesiems už Lietuvos laisvę. Krinčino parapijos bažnyčioje buvo švenčiami šv. Petro ir Povilo atlaidai, tad i juos ir i renginį atvyko daug žmonių.

Žmonės, atėję prie paminklo, simbolizuojančio lietuvių kovą už gimtąją žemę ir tiesą, nusilenkė drąsių kovojo atminimui, atgaivino laiko prislopintą praradimo skausmą. Atėjo čia motinos, apverkusios savo sūnus, žmonos, slėpusios, kur dingo jų vyrai, atėjo buvę Sibiro tremtiniai ir politiniai kalinių išreikštai pagarbos artimiausiems žmonėms. Ne visi žinojo, ar jų artimųjų palaikai čia, Krinčine, ar kur kitur. Žmonės susirinko prisiminti taučios tragedijos, užjausti vieni kitus, pabendrauti su to paties likimo broliais ir sesėmis, kiekvienas stengesi ką nors nauja sužinoti apie savo artimuosius.

I Krinčiną kagėbistai atveždavo nužudytyjų kūnus iš Daujėnų, Pasvalio ir kitų vie-

Paminklas žuvusiesiems už Lietuvos laisvę Krinčine

tovių. Juos sumesdavo prie bažnyčios, o iš stribų būstinių stebėdavo, ar neateis kas iš ieškomų asmenų ar žuvusiuju artimųjų, kuriuos galėtų areštuoti ir reikalauti atpažinti asmenybę ar išgauti žinių apie partizanus.

1945 m. birželio 11 d. prie Norių kaimo Pasvalio rajone per partizanų susišaudymą su žudikui kariniu daliniu, atvykusiu naikinti nelojalius okupantams gyventojus, žuvo

penki partizanai: Biezumas, Jasėnas, Juozas Kropaitis, Paplauskas ir Pranciškus Petrikonis. „Jų kūnus sumetė į vežimus, – pasakojo ūkininkas, vežęs nuždytuosius. – Pakeliui į Pasvalį kagėbistai numovė žuvusiuju aulinius batus, miestelio aikštėje prie bažnyčios numetė kūnus ir tyčiojosi: spardė, keikėsi.“

Okupantų savivalė ir žiaurumas peržengė bet kokį humaniškumą. Po kelių dienų partizanų kūnus pervežė į Krinčiną ir vėl niekino. Vėliau užkasė sodyboje netoli bažnyčios. Nors užkasimo vietą nuo visuomenės slėpė, bet žmonių atmintis nemari. Po ilgu Sibiro golgotos metų grįžė į gimtasių vietas, žmonės ieškojo artimųjų palaikų. Toje vietoje, kur buvo užkassti nužudyti partizanai, pastatyta gyvenamasis namas. Statėjį darbininkai pasakojo, jog kasdami tranšejas pamatams radę žmonių kaulų, iškasę naują duobę ir į ją sudėjė palaikus. Dabar toje vietoje iškilo gražus koplystulpis su tautodailės elementais.

Antanas PETRIKONIS

Grumtynės su meška

Kartą tremtinys iš Lietuvos Jonas Koklevičius ankstyvų šalnų paženklintais Sibiro girių takais išėjo rinkti uogų. Įkuprinę Jonas įsimetė du buotelaičius pieno troškuliui nūmalšinti, ant peties pasikabinio dvivamzdžių, juosmeni persijuose diržu su šoviniais paukščiams medžioti. Ir dėkoju su peiliu nepaliko – nežinia, ką sutiksi miške.

Patraukė ezero link. Plaukdamas valtimi gérėjosi rudenėjančios gamtos įvairove – šalnos pakasti lapai šlamėjo vėjelio pajudinti ir krito po kojomis. Kai palikės valtį

čiu trenkiau meškai į snukį. Žvėris išsižiojo, pamačiau raudoną gomurį su pageltusių dantų peiliais. Sugniaužiau kairės rankos kumštį ir sugrūdau meškai į snukį. Žvėris kumštį sukando, išgirdau plaštakos kaulų trakšėjimą. Staiga ranką ištraukiau ir užsidengiau veidą, kad žvėris akijų neišplėštų. Tuo metu meška perkando dešinės šlaunies raumenis. Sugriebiau žvėri už sprando. Meška kilstelėjo galvą į viršų, į mano kojas sutavaravo ore. Tuo metu spėjau išsitrauktii iš dėklo peilių. Peilis mano darbo, aštrus kaip kardas. Ant peilio ašme-

SIBIRO TREMTINYS / TREMTINYS / LITVAINIS
KOKLEVICIUS, J.-V. A. KOVYSI SU LORIUM

pamažu žingsniavo ezero pakrante, ramus girios ūžesys teikė vilties – oras medžioklei palankus. Nuopušies šakų pakilo pulkelis tetervinų. Taiklus Jono šūvis – ir vienas paukštis nukrito vos ne į rankas. Medžiotojas teterviną įsiđejo į kuprinę ir nužingsniau gilyn į girią, tikėdamasis dar vieno kito laimikio. Jis pasakojė, kas nutiko vėliau: „Išgirdau sausų šakų traškėjimą, dairausi, kas kelia triukšmą ir baido paukščius. Matau miško properša manęs link šuoliuoją mešką. Širdis – šast į kojas! Kilo mintis, kad tokio žvėries nereikia užkabinti. Glaudžiausiu už pušies kamieno. Nutirpau, kai pamačiau dideles rudas žvėries akis. Staiga nukreipiau vamzdį į artėjantį žvėrį, nors žinojau, kad šoviniai tik paukščiams šaudyti. Nustėrau, kai ilgi žvėries letenų nagai plėšė nušalnotą girios paklotę. Nušaudžiau šautuvo gaiduką. Šūvio trenksmas užgulė ausis, parako dūmai akis atskyre nuo žvėries. Nė nepajutau, kaip meška užgulė mane. Parpuoliau. Krisdamas nugara atsirėmiau į medžio išvartą. Nei sėdžiu, nei guliu. Meška letenomis sugriebé šautuvo tūtą ir ginklą išplėše man į ranką. Sautuvas guli atsuktu vamzdžiu į mane. Siekiu šautuvo, žvėris sukando buožę ir nusivedę į šalį – ginklas niekieno žemėje... Žvėris visu svoriu užgulė mane, perkando šimtasiūlę, iiltis suleido į dešinės rankos raumenis. Jaučiau tekantį kraują. Kumš-

nū suraibuliau rudeninės saulės lašai. Siekiau užpuolikai perpjauti gerklę. Peilio smaigalys atsimušė į galvos kaulus. Duri kartoja – nesekmingai. Išiutęs žvėris draskė man veidą letenų nagais. Stvēriau žvėri kairiaja už sprando ir permečiau ant žemės. Meška perkrepé snukį, sukando peilio rankeną ir iltimis sutrupino dešinės plaštakos kaulus. Meška pakilo sukandusi rankos riešą, plėše į save ir jos sprandas išniro pro mano pažastį. Sugriebiau žvėri už kupros šeriu ir parimečiau ant savęs. Su meška gulim kryžium. Spėjau pakieisti peilio padėtį taip, kad galėčiau perpjauti žvėries kaklo arteriją. Stipriu peilio dūriu pasiekiau tikslą. Ištryško kraujuo fontanas, apliedamas sunesiotą mano šimtasiūlę, veidą, rankas. Žvėris siaubingaisiaujo, aidą nusinešė giria. I pasāmonę smelkėsi mintis – nugalėjau! Nors buvau labai sužalotas, sukaupiu pasutinės jėgas ir pasliką mešką nustūmiau nuo savęs. Veido žaizdos kraujavo, kūnas degė lyg iugnies ištrauktas, bet skausmo nejaučiau. Sukalbėjau: „Tėve mūsų“... Svyravau prie vėstančios meškos tarsi kraujogniutulas... Vėliau gydės gydytojas suskaitė 45 žaizdas, padarytas žvėries ištūmimas ir letenų nagais.“

Po trijų gydymo mėnesių žaizdos ir kaulai sugijo, tik likę randai liudija buvusių tragediją – grumtynes su rudaja Sibiro meška.

Albinas SLAVICKAS

2007 m. rugpjūčio 3 d.

Tremtinys

Nr. 29 (763)

7

Iš seno albumo

Branginkime susitikimus

Kaip greitai bėga laikas. Prieš 60 metų dauguma mūsų buvo tik vaikai, paaugliai, kai kurie vyresni. Dar gerai prisimename tuos laikus, kai reikėjo slapstytis, bijoti stribų, areštų, kratų, kitų negandų.

Liko atminty kelionė be langiai vagonais į tolimą, mums nepažįstamą ir nesvestingą kraštą – Sibirą. Iten, kur miškų neaprēpiami toliai, sniegynai, kiek mato akis.

Kasmet mūsų gretos retėja, tad branginkime susitikimus, kol dar galime juose dalyvauti, džiaukimės, nes jie primena dienas, praleistas toli nuo tėvynės, primena mūsų jaunystę.

Aldona MOTUZAITĖ-BUNGARDIENĖ

Pjautos medienos biržoje Aldona Inkrataitė, Selemutė Dembinskaitė, Zita Paplauskaitė, sėdi Aldona Motuzaitė. Maklakovas. 1951 m.

1948 m. trėmimo šeimų merginos Maklakovo gyvenvietėje. Apie 1950 m.

Škelbimai

Liko keturios laisvos vietas į rugpjūčio 20–28 d. kelionę po sakralines vietas Šveicarijoje–Vokietijoje–Lichtensteine. Gyd. I.Pajarskiene. Tel. (8 37) 435 343, 8 611 23 802.

Bėgikai, dalyvausiantys Ariogalos sąskrydyje „Su Lietuva širdy“, prašome užsiregistravoti tel. 8 611 21301 arba el.paštu jonassakelis@yahoo.com

Rugpjūčio 11 d. (šeštadienį) Šakiuose minėsime Konstantino Naujokaičio-Tautmylio – Žalgirio rinkt. Vasario 16-osios tévonijos vado – 100-ąsias gimimo ir 60-ąsias žūties metines. 11 val. Šakių bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios. 12 val. vyksime į partizanų Konstantino Naujokaičio-Tautmylio ir Prano Neverausko-Vėjo žūties vietą Bagdžių kaime. Į paminklo pašventinimo iškilmes veš Šakių savivaldybės skirtas autobusas. Minėjimą tėsime Šakių „Jaunystės“ kino teatro salėje. Malonai kviečiame dalyvauti. Pasiteitauti tel. 8 603 55 685.

Rugpjūčio 11 d. (šeštadienį) kviečiame pagerbti 1947 m. rugpjūčio 11 d. Alytaus rajone, Punios šile, žuvusius partizanus – Dainavos apygardos vadovybę. 10.30 val. šv. Mišios Alytaus Šv. Angelų Sargų bažnyčioje. Po jų – žuvusiųjų pagerbimas žūties vietoje – Punios šile.

Užjaučiamė

Nuoširdžiai užjaučiamė LPKTS Vilkaviškio filialo tarybos narę Danutę Brzytę dėl mylimo brolio Juozo mirties.

LPKTS Vilkaviškio filialo taryba

Mirus

Stanislovui JUODKAZIUI (Steponui Steponavičiui), 1941 m. sukilimo dalyviui, Lietuvos partizanui, Šaulių ir LPKT sąjungų nariui, Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriu, nuoširdžiai užjaučiamė vaikus su šeimomis ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas, LLKS Prisikėlimo apygarda

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Vincas Stadalius

1933–2007

Gimė Marijampolės r. Miknonių k. ūkininkų šeimoje. Užaugo kartu su trimis seserimis. Baigės Gudelių pradžios mokyklą dirbo ūkyje. Tėvas buvo arestuotas ir 1945 m. mirė Archangelsko lagériuose. Pasipriešinimo metais pas Stadalius dažnai lankydavosi partizanai. Dar būdamas paauglys Vincas su jais artimai bendravo. 1951 m. ištraukė į aktyvią partizaninę veiklą. Kovojo Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinėje. 1952 m. smogikai jų sodyboje iš pasalų nukovė keturis partizanus, areštavo mama, seseris ir išvėže į Sibirą. Vincui nebuvo lemta žuti. Jis keleliems metams išvyko į Donbasą, dirbo šachtose. Grįžęs į Lietuvą dirbo Marijampolės baldų fabrike. Buvo LPKTS Marijampolės sk. tarybos ir valdybos, LLKS tarybos narys. 2001 m. jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Marijampolės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiamė žmoną ir seseris.

LPKTS Marijampolės filialas, LLKS Tauro apygarda

Vytautas Požemeckas

1930–2007

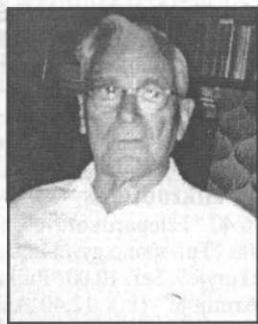
Gimė Pakruojo r. Sigutėnų k. intelektualų šeimoje. 1941 m. šeimą ištremė į Sibirą – Tomsko sr. Tėvą nuo šeimos atskyré. 1946 m. Vytautas iš tremties slapta parvyko. 1948 m. buvo suimtas ir 3 metus kalėjo lageryje Komsomolske prie Amūro. Po lagerio vėl išsiustas į tremtį. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Apsigynė Kaune. Vedė buvusią tremtinę. Užaugino dukteri, sulaukė dviejų vaikaičių. Buvo aktyvus Sąjūdžio, TS, LPKTB narys.

Palaidotas Karmėlėjos kapinėse.

Artimieji

Jonas Staniulis-Aukštaitis

1919–2007

Gimė Praniukų k., Gelvonų valsč., Ukmergės aps., ūkininkų šeimoje. Mokydamasis Veprių žemės ūkio mokykloje, 1944 m. pavasarį savanoriu išstojo į Vietinę rinktinę, tarnavo Ukmergėje ir Alšėnuose. Vokiečių SS dalinių nuginkluoti ir suimti 308 bataliono kariai, tarp jų ir Jonas, buvo uždaryti belaisvių lageryje Kaune, prie Šeštojo forto, ir už kelių dienų išvežti į Vokietiją prievertos darbams. Jonas Oldenburge remontavo su-

bombarduotą aerodromą. Po karo pateko į Angliją ir iš ten, pasikeitęs pavardę, emigravo į Kanadą. Gyveno Toronte. Su-kūrė šeimą, užaugino du sūnus. 2005 m. jam suteiktas kario savanorio statusas, apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu. Mirė Kaune.

Palaidotas Vilkaviškio kapinėse.

Užjaučiamė sūnus ir gimines.

LVRKS

Patikslinimas

Liepos 20 d. „Tremtinyje“ Nr. 27 (761) išspausdintoje informacijoje apie TS PKTF posėdį yra netikslumų. Penkatos pastraipos sakinių reikia skaityti: "Kalbėdamas apie Seimo darbą ir apžvelgdamas politinę padėtį P.Jakučionis informavo, jog įstatymas dėl naujos elektrinės statybos priimtas, kol kas nepriimtas įstatymas dėl merų rinkimų tvarkos" (toliau – kaip tekste). Patiksliname kalbėjusiu pavardės – A.Mitkuvienė, A.Stankus, L.Kalnikaitė, A.Blažys, TS PKTF valdybos pirmininkas, P.Musteikis, TS PKTF valdybos pirmininko pavaduotojas. Atsiprašome!

Redakcija

Rastas Nukentėjusio asmens (tremtinio) pažymėjimas, išduotas Mildai VILBIKIENEI. Kreiptis į LPKTS Kauno filialą. Tel. (8 37) 323 197.

SL289

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. **El. paštas:** tremtinys@erdves.lt, **LPKTS puslapis interne:** <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. **Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.**

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3600. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.